

SOC 709 DEMOGRAFIE - Zadání úkolu B

*****

Sem doplňte vaše PŘÍJMENÍ a JMÉNO: **Martin Kašpar**

Před písmeno označující správnou variantu odpovědi udělejte HVĚZDIČKU.

Na otevřené otázky odpovídejte, prosím, stručně.

Řešení úkolu zašlete do „odevzdávný“ v IS.

*****

(1) Který typ domácností v ČR je nejpočetnější?

- A) bytové domácnosti
- B) hospodařící domácnosti
- *C) cenzové domácnosti

(2) Platí tvrzení, podle něž se podíl osob, které se v ČR označují za „věřící“, v posledních 15 letech zvyšuje? Čím lze argumentovat?

Ne, podíl věřících osob se od r. 1991 do r. 2001 podle průzkumů snižuje. Zvyšuje se ale podíl věřících v ostatních (nedefinovaných) církvích na úkor tradičních (kat., evang, čs. hus. atd.) Podíl věřících v menších obcích je větší než ve větších městech, lze také usuzovat na pokles celkového podílu věřících migrací obyvatelstva z menších obcí do měst (nikoliv již v poslední době).

(3) Co byste konstruktivně poradili Dr. Watsonovi, jehož úkolem je provést srovnání úmrtnosti mezi dvaceti zeměmi a rozhodně sahá po „mírách úmrtnosti podle věku“?

Efektivnější srovnání provede pomocí hrubých měr úmrtnosti, což také více odpovídající zadání. Data o počtech zemřelých a počtech obyvatel středního stavu budou pro 20 zemí spíše k dispozici, než počty zemřelých ve všech věkových skupinách spolu se středními stavy všech věkových skupin.

(4) Které dvě třídy příčin úmrtí jsou v ČR nejvýznamnější a jakých podílů dnes každá přibližně nabývá?

1. nemoci oběhové soustavy - cca 50% úmrtí (2007)
2. novotvary - cca 27% úmrtí (2007)

(5) Který parametr úmrtnostní tabulky je spojen s vyšším věkem - je to „střední délka života“ nebo „normální délka života“?

Normální délka života je spojena s vyšším věkem, protože odráží nejčastější věk úmrtí mimo věk 0, zatímco střední délka života odráží kromě průměrné hodnoty i léta zbývající do úmrtí, počítáno pro různá stáří.

(6) Který ukazatel plodnosti ukazuje stabilnější vývoj - „úhrnná plodnost“ nebo „konečná plodnost“? A jaké hodnoty dnes nabývá první z nich?

Konečná plodnost vykazuje logicky stabilnější vývoj, protože sleduje longitudinálně míru plodnosti u konkrétní skupiny žen (stejně narozených) za nějaké období, zatímco úhrnná plodnost (TFR) sleduje transverzálně míru plodnosti v různých obdobích (u různě narozených žen). Vloni byl TFR cca 1,5, tudíž pro dostatečnou obnovu populace nedostatečný (2,1 je nutné pro reprodukci spol.).

(7) Jaké hladiny by měla nabývat „úhrnná plodnost“, pokud by se měl udržovat přibližně stejný počet příslušníků populace?

2,0-2,09 je minimální TFR pro obnovu nebo udržení populace.

(8) Jak se - z hlediska přírůstků populace - od sebe liší první a druhá demografická tranzice?

První dem. tranzice probíhala od 18. století ve 3 fázích - 1.vysoká porodnost i úmrtnost, 2. zlepšení úmrtnostních poměrů a nárůst obyvatelstva, 3.

s přicházející modernitou koncem 18.st. pokles porodnosti,

Druhá dem. tranzice - v Evropě od 60.let 20.st. - zpočátku baby boom (po 1. i 2. sv. válce, pokračuje v 60.letech), emancipace žen, sexuální revoluce - postupně regulace a kontrola plodnosti, pokles počtu starších i mladších žen volících mateřství, nárůst nesezdaných soužití, plánování rodičovství, pokles plodnosti na hodnotu 2,1, přejímání western style ve východní Evropě, probíhá v někt. zemích neustále

(9) Spočítáme-li úhrnnou plodnost pouze pro narozená děvčátka, jakému jinému ukazateli reprodukce to odpovídá?

Hrubé míře reprodukce

(10) Chceme-li zjistit podíly osob, které ve věku do 50-ti let alespoň jednou vstoupily do manželství, poslouží nám k tomu:

- (A) křivka hrubé míry sňatečnosti
- (B) míry prvosňatečnosti podle věku
- (C) hodnoty úhrnné nebo konečné sňatečnosti
- * (D) hodnoty redukovaných měr sňatečnosti

(11) Jaká je přibližná časová hranice, kdy již nehovoříme o potratu, ale o mrtvě narozeném dítěti?

Do 28. týdne hovoříme o potratu; mrtvě narozené dítě je plod, který neprojevuje ani jednu známku života a má porodní hmotnost 1000 gramů a vyšší.

(12) Jaký je dnes asi podíl interrupcí z celkové potratovosti?

Z celkového množství potratů v r. 2003, tedy 43 304 bylo 29 298 potratů indukovaných, neboli interrupcí.

(13) Jak je to dnes v ČR se samovolnými potraty - roste jejich podíl nebo klesá?

A jaké jsou důvody změn jejich podílu?

Od konce 80. let tento podíl poměrně rapidně klesal díky zlepšující se odborné péči, od začátku 90. let měl setrvalou tendenci a od roku 1996 opět mírně stoupá. Toto lze přičíst jednak biologické danosti u žen a jednak stoupajícímu průměrnému věku žen, kdy mají děti. Častěji bývá překračována „optimální“ hranice 20-30 let a s tím i stoupá riziko samovolného potratu.

***** KONEC *****